

ne poginejo, ampak se jim siplje piča; 6) kedar komu samemu ni mogoče dejansko pripomoči za varstvo tičev, naznaniti to šolskemu rektorju, da on stori, kar je treba. Varstvo tičev naj se pa tudi razširi na varstvo sadnih in gozdnih dreves, na cvetlice v javnih nasadih in pa še posebno na živali kmetijstvu in gozdarstvu koristne, na pr. na ježe, netopirje in slepce. Udom tega društva se od časa do časa primerni poduki dajejo.

Neizmerno koristne bi bile take družbice tudi pri nas, posebno na kmetih. Take družbice snovati, bila bi lepa naloga našim učiteljem na ljudskih šolah, in ne bila bi težavna.

Naravoznanske stvari.

Ledenica na Veliki planini kamniški.

Proti severu od Kamnika je pogorje z imenom „Velika planina kamniška“, katero meri 5291 čevljev nadmorske višine. Na vrhu te planine so tri velike jame: namreč „velika in mala Veternica“ in pa „brezno v Kofci“. Prvi dve, ena pri drugi, ste kak dober streljaj oddaljeni od koč na veliki planini proti severu-zapadu; tretja pa se nahaja pod stezico med Veliko in Malo planino.

Po želji gosp. E. Foggerja, profesorja v Solnemgradu, ki namerava popisati vse do zdaj znane ledenice v Avstriji ter svoj popis priobčiti, stopim 30. dan minulega meseca na to zgoraj imenovano planino, da bi te tri, z večnim ledom, tako rekoč napolnjene jame, kolikor mogoče premeril.

Po opravljeni maši zjutraj ob pol štirih se spustim samši ob poli petih z doma ter poberam urno stopinje s Šent-Urške gore skozi vas Sidrož proti Stranjem in v dobri uri bil sem že pri znamenji, ki stoji ob cesti, katera pelje od te vasi v Črno in dalje na Štajarsko. Od tod nastopim pot v goro, in, da-si je silno grudav, vendar prikorakam po pretekli uri v jarek poleg sv. Primoža cerkve. Tu začne pot strm prihajati, in sicer na nekaterih mestih tako hudo napet, da bi človek navkreber stopaje lahko se v koleno vgriznil. Memo tega je pa še solnce na čisto jasnem nebu tako neusmiljeno pripekalo, da vsak las na glavi imel je svojo potno kapljico.

Ko prisopem na rob nad cerkvijo sv. Primoža, me nenadoma razveselé nježne cvetlice metlice (*Dryas octopetala*) in pa *Silene alpestris*, obe pravi planinski, ki tu na dolomitnih tleh obilno rastejo.

Po mnogih ovinkih, kmalu po strmem golem peščenem rebro, kmalu med nizkim grmovjem prilezem blizo vrha planine. Gosto rušje (*Pinus Mughus*) in baguljnek *) (*Rhododendron chirsutum*) se mi prikažeta, in sicer drugi v svoji najlepši cvetni krasoti. Ne morem se zdržati, da ne bi segel po njem in odlomivši par lepih vejic jih ne vteknil za slamnik.

Težavnejši pot je zdaj prestan, kajti zdaj se vije navzdol v zeleno dolinco in od tam še kako četrtinko ure ne zeló navkreber na Malo planino. Od doma do vrha planine hodil sem ravno štiri ure.

Prišedši na vrh, na obširno zeleno rován, podam se naravnost proti kočam, katere vse po enem in istem obrisu napravljene druga pri drugi enako šotorom stojé. Iz ene teh koč mi prinese na mojo prošnjo priletni pastir v lončeku vode, katera pa ni bila družega, ko v koritu raztopljen led, tedaj prava ledenica, ki me je hudo praskala po grlu, ko sem jo pil, da bi si ž njo pekočo žejo vsaj nekoliko pogasil.

*) V Stranjah imenujejo te zale cvetlice gričevje.

Od tod jo vkrenem na Veliko planino, kjer je še več koč in prostora. Ker so ravno ta dan prignali živino na planino, bilo je veliko ljudi, starih in mladib, možkih in žensk videti; živine goveje in drobnice, kónj in prešičev so pa toliko gori natepli, da jih je po pašnikih kar mrgolelo.

Star pastir iz naše domače duhovnije mi prijazno ponudi sladkega mleka, ki ga je ravnokar namolzel. Jaz si ne dam dvakrat nuditi, marveč koj sežem po polnem lončeku, si ohladim nekoliko mleko v ledenici in se ga potem do sitega napijem.

Po kratkem oddihljeji poiščem najprej „brezno v Kofci“. To brezno je lijaku podobna kotlina, katera pri vrhu od roba do roba kakih 5 sežnjev meri, zdolej pa kakih 15 sežnjev v ozki tesnini proti izhodu hudo navzdol se steguje; potem je velika prostorna lopa, dalje pa neznansko brezno. Plazil sem se po snegu čez seženj debelo nakupičenem kakih 20 sežnjev v globočino, a ko v lopo do vode priplezam, si nisem upal dalje se podati. Vržeš kamen čez vodo, precej dolgo odmeva, padaje v globočino.

Neprimerno večji ste še velikanski kotlini „velika“ in „mala Veternica“, katerih prva se proti severozapadu, druga pa proti severo-izhodu prav na široko steguje. Ne trdim preveč, ako rečem, da „velika Veternica“ meri od vhodnega roba noter do kota kakih 50, široka bi utegnila biti 20, visoka pa od nakupičenega snega do vrhnega roba kakih 25 sežnjev. Kako ste ti dve jami prav za prav globoki, ni mi mogoče povedati, ker ste celo leto s snegom in ledom na debelo napolnjeni. Rekel mi je eden pastirjev, da v „mali Veternici“ je gred ali lojtra z 32 klini globoko pod snegom, po kateri včasih še globokeji po led bodijo, ki raztopljen jim nadomestuje studenčnico, katere na vsi planini nobene ni.

Mene je še posebno iznenadilo lepo rastlinstvo v „veliki Veternici“. Cvetele so po stenah v razpokah in na tleh tako rekoč poleg snega rumene vijolice (*Viola biflora*, *Primula calcina* in *elatior*, *Soldanella alpina*, *Rhodothamnus Chamaecistus*, *Dentaria enneaphyllos*, *Saxifraga crustata* in *rotindifolia*, *Gentiana acaulis*, *Pinguicula flavescens*, *Bartsia alpina* in še druge malenkosti.

Izmed žužkov sem vjel *Feronia Jurinci*, izmed polžkov sem pa nabral po stenah posebno veliko *Helix Ziegleri*, potem na tleh pod kamenjem *Helix lencozona*, *planospira*, *Clausilia unguolata*, *laminata*, var. *alpestris*, *Cl. plicatula* in *badia*, — zunaj po planem pa — razen dveh *Trechus striatulus* — nisem nobene druge živalice dobil; bilo je vse preveč suho in gorko.

Naj drage mi „Novice“ sprejmó ta popis v svoje predalčke. *)

Na Šent-Urški gori dne 2. julija. Š. Robič.

Slovensko slovstvo.

* *Pripomoček zgodovini slovenskega slovstva*. 1550. do 1880. Spisal in založil Julij pl. Kleinmayr, c. k. profesor v Kopru.

Tako se imenuje drobna knjižica, ki je ravnokar na svetlo prišla. Obširneje zgodovine slovenskega slovstva še nimamo — piše cenjeni pisatelj — in kolikor imamo spisov te vrste, vsi so bolj ali manj pomanjkljivi; pripomoči popolni zgodovini našega slovstva, sem se lotil „pripomočkov“ za tako delo. — Delce to, res „po vse novo“, spada v 5 razdelkov. Prvi našteva pisatelje in pesnike novoslovenske dōbe, kedaj so se rodili, kedaj umrli, kaj so bili, ali kaj so še danes.

*) Srčna zahvala za zanimivi ta dodatek k poznanju našega planinskega svetá!